104172 - Hastanede abdest veya teyemmüm almaya gücü yetmeyen ve o hal üzere namaz kılan kimse

Soru

Ben, hastaneye gittim ve orada üç gün kaldım. Bu sırada abdest alamadım. Yanımda bir taş parçası getirmiştim, onunla teyemmüm aldım. Fakat sabah namazı için teyemmüm alamadım. Çünkü ben, aslında birisinin yardımı olmadan hareket edemeyen felçli, yatalak bir kimseyim. Sabah namazını kaçırmak istemediğim için kendi kendime teyemmüm aldığımı hayal ettim (aklımda canlandırdım). Sonra sabah namazını kıldım. Aynı şekilde kıbleye yönelmemiştim.
Bu amelim, câiz midir, yoksa değil midir?
Kılmış olduğum sabah namazını kaza etmem gerekir mi?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hasta kimse, abdest almaya gücü yetmez ve kendisine abdest aldıracak birisini de bulamazsa, -üzerinde toz varsa- duvara veya yatağa ellerini sürerek veyahut da bir kabın veya poşet torbanın içine bir miktar toprak koyarak onu yanında taşır, onunla teyemmüm alır. Teyemmüm alma imkânı bulamazsa, o hal üzere namazını kılar.

Aynı şekilde kıbleye yönelmek de böyledir. Eğer gücü yeterse, namazda kıbleye yönelmesi gerekir. Kıbleye yönelmeye gücü yetmezse, bulunduğu hal üzere namazını kılar. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

لاَ يُكَلِّفُ اللهُ نَفْساً إِلاَّ وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ.

[سورة البقرة من الآية: 286]

"Allah,kimseye gücünün yeteceğinden fazlasını yüklemez.Kazandığı (iyilik) lehine, yüklendiği

(kötülük) de aleyhinedir."Bakara Sûresi: 286

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn'e -Allah ona rahmet etsin-:

"(Teyemmüm almak için) toprak bulamayan kimse,duvara ellerini sürerek teyemmüm alabilir mi?

Aynı şekilde yatağa ellerini sürerek teyemmüm alabilir mi? diye sorulmuş, bunun üzerine o, bu soruya şöyle cevap vermiştir:

"Duvar, temiz toprak cinsindendir. Eğer duvar, ister taş olsun, isterse kerpiç olsun, toprak cinsinden bir şeyle bina edilmiş ise, onunla teyemmüm almak câizdir. Fakat duvar, eğer ağaç kaplama veya boya ile boyanmış ise, bu takdirde üzerinde toz varsa, onunla teyemmüm alınır ve bunda bir sakınca yoktur.Bu kimse, toprakla teyemmüm alan kimse gibi olur. Çünkü toprak, yerin ana maddesidir. Eğer üzerinde toz cinsinden bir şey yoksa, bu takdirde teyemmüm alamaz. Yatağa ellerini sürerek teyemmüm almaya gelince, kendisine deriz ki:

Eğer yatağın üzerinde toz varsa, onunla teyemmüm alır, yoksa onunla teyemmüm alamaz. Çünkü yatak, toprak cinsinden bir şey değildir." "Abdest ile İlgili Fetvâlar", s: 240.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi'ne:

"Ben, yatalak bir hastayım ve hareket edemiyorum. Buna göre namazı edâ etmek için nasıl abdest almalıyım ve nasıl namaz kılmalıyım?" diye sorulmuş, bunun üzerine komite bu soruya şöyle cevap vermiştir:

Birincisi:

Abdest konusuna gelince,müslümanın su ile abdest alması gerekir.Bir kimse, hastalık veya bunun dışında bir sebepten dolayı su kullanmaya gücü yetmezse, temiz bir toprakla teyemmüm alır. Teyemmüm almaya da gücü yetmezse, abdest veya teyemmüm alma şartı ondan düşer ve Allah Teâlâ'nın şu emirleri gereği bulunduğu hal üzere namazını kılar.

[فَاتَّقُوا اللهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ...] سورة التغابن من الآية: 16

"(Ey mü’minler!) O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah’tan korkun (Allah’tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)." Teğâbun Sûresi: 16

[وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ... سورة الحج من الآية: 78 ...]

"Allah, din konusunda üzerinize hiçbir zorluk yüklemedi." Hac Sûresi: 78

İdrar ve dışkı gibi önden ve arkadan çıkan şeylere gelince, bunların çıktığı yerler temizleninceye kadar bu yerleri üçer defa veya daha fazla, taş ya da temiz mendillerle silerek temizlemek yeterlidir.

İkincisi:

Namaz konusuna gelince, hastanın, namazını ayakta kılması gerekir. Eğer buna gücü yetmezse, oturarak namaz kılar. Buna da gücü yetmiyorsa, yan tarafı üzerine namaz kılar.

Nitekim İmrân b. Husay'ndan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o, hastalığından şikâyet ettiğinde, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurmuştur:

[صَلِّ قَائِماً، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقَاعِداً، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ. رواهالبخاري]

"(Namazını) ayakta kıl. (Ayakta kılmaya) gücün yetmezse oturarak kıl. Oturarak da kılmaya gücün yetmezse, yan tarafın üzerine kıl." Buhârî

Allah Teâlâ da bu konuda şöyle buyurmuştur:

[فَاتَّقُوا اللهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ... سورة التغابن من الآية: 16]

"(Ey mü’minler!) O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah’tan korkun (Allah’tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)."

Teğâbun Sûresi: 16. "Tıp ve Hastalarla İlgili Fetvâlar" s: 78.

Eğer sabah namazını, âciz olmandan ve sana abdest veya teyemmüm aldıracak ve yönünü kıbleye çevirecek kimseyi bulamadığın için abdest veya teyemmüm almadan ve kıbleye yönelmeden

namaz kılmışsan, namazın sahihtir ve namazını iâde etmen gerekmez. Aynı şekilde teyemmüm almayı hayal etmene de (kafanda canlandırmana) gerek yoktur. Aksine bu davranış, meşrû değildir, üstelik hiçbir faydası da yoktur.

Başkasının yardımıyla teyemmüm veya abdest alma ve kıbleye yönelme imkânın olduğu halde, yardım istemekte hatalı davranıp kusur etmişsen, namazın geçerli olması için şart olan abdesti almakta kusurlu davranmışsın demektir. Bu takdirde abdestsiz ve kıbleye yönelmeden kılmış olduğun sabah namazını yeniden kılman gerekir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.